

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću

Petrović, Vladimir

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:376605>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-26**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Vladimir Petrović

JEDNOSTAVNO DRUŠTVO S OGRANIČENOM
ODGOVORNOŠĆU

SIMPLE LIMITED LIABILITY COMPANY

Završni rad

Gospić, 2018.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni studij Upravno pravo

JEDNOSTAVNO DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

SIMPLE LIMITED LIABILITY COMPANY

Završni rad

MENTOR

doc.dr.sc. Zlatko Česić, prof. v.š.

STUDENT

Vladimir Petrović

MBS: 0296015340

Gospić, rujan 2018.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Upravni odjel

Gospić, 30. siječnja 2018.

Z A D A T A K

za završni rad

Pristupniku Vladimir Petrović

MBS: 0296015340

Studentu stručnog studija Upravni izdaje se tema završnog rada pod nazivom
Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću

Sadržaj zadatka :

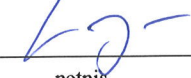
Uvod; Osnivanje; Bitna obilježja – ustroj, minimalni temeljni kapital, poslovni udjeli, ulozi, obveza stvaranja rezerve; j. d.o.o. u poredbenom pravu: Prednosti i nedostaci, Zaključak.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: doc. dr. sc. Zlatko Česić, prof. v. š.
(ime i prezime)

zadano: 30. siječnja 2018.,
(nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: Tomislav Lopac, v. pred.
(ime i prezime)

predati do: 30. 09. 2018.,
(nadnevak) potpis

Student: Vladimir Petrović
(ime i prezime)

primio zadatak: 30. 01. 2018., Vladimir Petrović
(nadnevak) potpis

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću izradio samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora doc. dr. sc. Zlatka Česića, prof. v.š.

Vladimir Petrović

Vladimir Petrović

(potpis studenta)

SAŽETAK

U radu se raspravlja o Jednostavnom društvu s ograničenom odgovornošću. Struktura rada bazirana je kroz jedan logičan slijed upoznavanja s ovim društvom, dakle od njegove same pojave, preko načina osnivanja, te bitnih obilježja koja ga reguliraju (tu spada sam ustroj, minimalni temeljni kapital, poslovni udjeli i ulozi te obveza stvaranja rezerve). Također i usporedbe ovog društva u hrvatskom pravu s pravom u Europskoj Uniji (konkretno u njemačkom i engleskom pravu) kao i usporedbe ove inačice društva s klasičnim društvom s ograničenom odgovornošću koji djeluje na području Republike Hrvatske. Nakon što je prožeta cjelokupna zadana tema, dolazi se do objektivne procjene prednosti i nedostataka ovakvog društva. Najzad, u zaključku se osvrće na bitne elemente rada i na njih se daje mišljenje do kojih se došlo istražujući o ovoj temi.

KLJUČNE RIJEČI: jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću, ustroj, minimalni temeljni kapital, poslovni udjeli, ulozi, zakonske rezerve, zapisnik o osnivanju

SUMMARY

In the paper is being discussed about simple limited liability company. Structure of work is based through one logical sequence of introduction with this society, therefore from its occurrence, through the way of its founding and essential features which regulate it (there belongs alone structure, minimal basic capital, bussines shares and roles and obligation to create reserves). Also comparations of this society in Croatian law with law in European Union (specifically in german and english law) like comparisions of this society versions with classical society with limited responsibility which works in the area Republic of Croatia. After passing through whole set of topic , it comes to objective evaluation of advantages and disadvantages of this society. Finally, in summary is looking back on important elements of work and on them an opinion is given by researching this topic.

KEYWORDS : simple limited liability company, structure, minimal basic capital, bussines shares, roles, legal reserves, record of founding

Sadržaj

1	UVOD.....	1
2	Nastajanje jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću	2
3	Osnivanje	8
4	Bitna obilježja.....	10
4.1	Ustroj	14
4.1.1	Skupština	14
4.1.2	Uprava	15
4.2	Minimalni temeljni kapital.....	16
4.3	Poslovni udjeli i ulози	18
4.4	Obveza stvaranja rezerve kapitala	19
5	Usporedba d.o.o.-a i jednostavnog d.o.o.-a u Hrvatskom pravnom sustavu	22
6	Regulatorno natjecanje među državama članicama EU-a	25
7	Jednostavno d.o.o. u poredbenom pravu	28
7.1	Prednosti i nedostaci	29
8	Zaključak	32
9	Literatura	34
10	Popis kratica i oznaka.....	36
11	Popis slika.....	37

1 UVOD

U Republici Hrvatskoj jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću (j.d.o.o.) prvi put se pojavljuje Izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima koje je usvojio Hrvatski sabor 21. rujna 2012. godine. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću nije novo društvo, nego je inačica društva s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) koje u Hrvatskoj postoji od samog uvođenja Zakona o trgovačkim društvima 1993. godine.

Društvo je zamišljeno tako da se brzo i jednostavno osnuje uz što manje troškove, a da mu temeljni kapital bude simboličan. To bi ga trebalo činiti izuzetno „primamljivim“, posebice novim i mladim poduzetnicima koji nemaju veliki kapital niti iskustva u osnivanju društava, a imaju znanja i vještine potrebne za obavljanje neke djelatnosti. Treba napomenuti da ovo društvo od onog klasičnog d.o.o.-a ima i niz povlastica.

Razlog i potreba za uvođenje ovog društva kod nas je svakako i pristupanje Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 1. srpnja 2013. godine. Naime, sve pravne osobe osnovane bilo gdje u Uniji prema slobodi poslovnog nastana imaju pravo osnivati podružnice i slobodno poslovati, kako diljem EU-a, tako i u Republici Hrvatskoj. Stoga je bilo potrebno uskladiti domaće zakonodavstvo s onim Europskim kako ne bi bilo pravnih posljedica po Republiku Hrvatsku.

Uvođenjem ovog društva, a imajući u vidu sve njegove prednosti koje nisu zanemarive, računalo se i na smanjenje broja neregistriranih djelatnosti.

2 Nastajanje jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću

Kako je ovdje riječ o inačici društva s ograničenom odgovornošću, na njega se primjenjuje većina odredaba Zakona o trgovačkim društvima¹ (dalje Zakon) koja se primjenjuje i na samo društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.). Ovo društvo se razlikuje od klasičnog samo u nekim dijelovima koje propisuje Zakon, a koje su osmišljene tako da ovo društvo učine lakšim i jeftinijim za osnivanje te ono ima neke privilegije koje klasično društvo nema.

Društvo s ograničenom odgovornošću prvi put se pojavljuje u Njemačkom pravnom sustavu 20. veljače 1892. godine.² Do danas se u toj zemlji toliko razvilo, da broji preko milijun takvih organizacija³, pri čemu je postalo jedno od značajnijih društava kapitala u toj zemlji.⁴ Premda ovo društvo u toj zemlji nije novost, ono se kroz čitavo stoljeće i nije značajnije mijenjalo, te je ta zemlja do konačno donesenih Izmjena zakona 2008. godine imala velike probleme zbog manje konkurentnosti naspram drugih zemalja Europske Unije. Taj problem Republika Hrvatska je izbjegla u „zadnjim trenucima“ prije pristupanja Europskoj Uniji.

Društvo s ograničenom odgovornošću u Hrvatskoj je najprije bilo regulirano austrijskim Zakonom o udrugama s ograničenim jamstvom iz 1906. godine, a primjenjivalo se samo na području Dalmacije i Istre i to do 1948. godine. Ponovno se pojavilo donošenjem Zakona o poduzećima 1. siječnja 1989., i vrijedilo je na području čitave Hrvatske. Ipak, bio je slabo reguliran, pa je tako tek Zakonom o trgovačkim društvima donesenim 1993. godine, s početkom primjene 1. siječnja 1995. godine potpuno uređen.⁵

¹ Zakon o trgovačkim društvima (dalje ZTD), Narodne novine (dalje NN), pročišćeni tekst, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15,

² Usp. Gongeta, Sanja.// Promjene regulatornog okvira njemačkog društva s ograničenom odgovornošću kao posljedica regulatorne konkurencije u području prava društava među državama članicama europske unije/ Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (1991) v. 35, br. 2, 819-849 (2014), str. 828

³ Zanimljivo je kako su se sve do 19. stoljeća, kada je započelo jačanje uloge države, trgovačka društva regulirala i temeljila na narodnim običajima. Tek u doba austrougarske donose se prvi zakonski propisi koji počinju regulirati ta društva.

⁴ Usp. Barbić, Jakša. Pravo društava, Knjiga druga: Društva kapitala, svezak II., šesto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Organizator, 2013., str. 29. – 30.

⁵ Ibid., str. 32

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću u Hrvatskom pravnom sustavu pojavilo se tek 2012. godine, premda je prijedlog za njegovim uvođenjem postojao još 2009. godine. Na žalost, u to vrijeme on je bio odbijen s obrazloženjem „da kod nas nije potrebno.“⁶ Objašnjenje za ovakvu odluku bilo je kako je temeljni kapital potreban za osnivanje d.o.o.-a u Hrvatskoj, koji iznosi 20 000 kuna, s obzirom na gospodarske uvjete u Europskoj Uniji zapravo poprilično nizak. Pa je stoga omogućivanje ovog društva pravno političko pitanje.⁷ Ubrzo se ipak uvidjelo kako je to bila pogriješna odluka, te su spomenute 2012. godine donesene Izmjene i dopune zakona o trgovačkim društvima⁸ u kojem je glavno obilježje bilo uvođenje ovakvog društva.

Sve izvjesnije pristupanje Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske Unije nagnalo je zakonodavca da započne postupak usklađenja našeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a.⁹ Tako su se u Saborsku proceduru sve češće pojavljivale izmjene i dopune raznih zakona po direktivama Europskog parlamenta i Vijeća. Sabor je tako usvojio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o trgovačkim društvima 21. rujna 2012. godine.¹⁰

Kada Republika Hrvatska ne bi uskladila svoje zakonodavstvo s onim Europskim, počele bi se gomilati tužbe protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom zbog toga što im je ograničena sloboda poslovnog nastana koja je jedna od temeljnih sloboda propisana Ugovorom o funkcioniranju Europske Unije.¹¹ Drugim riječima, svako trgovačko društvo osnovano bilo gdje u Europskoj Uniji, ukoliko to želi, ima pravo svoje poslovanje proširiti i na područje Republike Hrvatske. Naime, postoji ustaljena praksa Europskog suda vidljiva u par njegovih odluka u vezi ovog pitanja, gdje je taj sud uzeo stajalište da se društvu koje je osnovano u nekoj državi članici sa sjedištem u drugoj državi članici priznaje pravna

⁶ Ibid., str. 593.

⁷ Okrugli stol - pravo društava, 2. ožujka 2009.; Javni bilježnik br. 30, Hrvatska javnobilježnička komora, 2009., str. 4.: „Trebalo razmisliti ima li potrebe da se nešto takvoga učini i kod nas, jer temeljni kapital, koji se kod nas sada traži za osnivanje društva s ograničenom odgovornošću, u usporedbi s drugim zemljama doista je vrlo nizak. To je pravno političko pitanje.“, URL: <http://www.hjk.hr/Portals/0/CasopisJB/HJK%20broj%2030.pdf> (učitano 8. rujna 2018.)

⁸ ZTD, NN br. 111/12

⁹ Barbić, Jakša, Op. cit., str. 598.

¹⁰ Hrvatski sabor, URL: <http://www.sabor.hr/default.aspx?art=49468> (učitano 8. rujna 2018.)

¹¹ Ugovor o funkcioniranju Europske Unije Eur-Lex, URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A12016ME%2FTXT> (učitano 8. rujna 2018.)

osobnost i sudjelovanje u pravnom prometu kao da je tamo osnovano.¹² Također se mora poštovati Statut o osnivanju društva iz države članice u kojoj je osnovano, te ga se ne smije podvrgavati nacionalnim propisima¹³ (visina temeljnog kapitala, ulozi i dr.). A u statusnoj promijeni pripajanja, društvu koje je osnovano u inozemstvu, priznaje se jednak položaj kao domaćem društvu.¹⁴

Ove odluke suda dovele su do potrebe za mijenjanjem zakonodavstva ne samo kod nas, nego i u mnogim drugim državama članicama. Primjerice u SR Njemačkoj je donesen Zakon o osuvremenjivanju prava d.o.o.-a i sprječavanju zlouporabe.¹⁵ Prije tog Zakona, vrijedile su odredbe prve verzije Zakona o društvima s ograničenom odgovornošću od 20. veljače 1892. godine.¹⁶

Novim Izmjenama i dopunama tog zakona između ostalog uvedeno je i jednostavno d.o.o. (njem. *Unternehmegesellschaft* – UG poznat i kao *mini-GmbH* i *GmbH-light*). Do uvođenja ovih izmjena, Njemačka je bila slabo konkurentna za osnivanje ovog društva od ostalih zemalja Europske Unije, što je rezultiralo i stagnacijom u broju novoosnovanih d.o.o.-a. Primjerice, Velika Britanija je nudila bolje uvjete poduzetnicima putem svoje inačice d.o.o.-a nazvane „*Private company limited by shares*“ (*skr. Limited*), što su uvidjeli i poduzetnici iz SR Njemačke, gdje su oni to društvo mogli osnovati gotovo bez kapitala

¹² Radi se o Presudi Europskog suda u predmetu *Centros* od 9.3.1999., gdje je Sud uzeo stajalište da osnivači imaju pravo birati državu članicu za osnivanje svog trgovačkog društva u kojoj im je to najjednostavnije i najjeftinije. Uz to, kasnije mogu donijeti odluku o prijenosu svog stvarnog sjedišta u neku drugu državu članicu. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61997CJ0212> (učitano 8. rujna 2018.) Tu odluku je potvrdio u predmetu *Uberseering* od 5.11.2002.. Dostupno na: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-208/00> (učitano 8. rujna 2018.)

¹³ U Odluci u predmetu *Inspire Art* od 30.9.2003., Sud je napravio još jedan veliki iskorak, te je dosudio da država članica u kojoj je neko trgovačko društvo otvorilo svoju podružnicu, ne može nametati svoje propise tom društvu. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62001CJ0167> (učitano 8. rujna 2018.)

¹⁴ Odluka Europskog suda u predmetu *SEVIC Systems AG* od 13.12.2005., čini završni iskorak, te se ovom presudom otvara mogućnost prekograničnog spajanja i pripajanja trgovačkih društava, pod uvjetom da im se poslovanje vrši u području unutarnjih granica Europske Unije. Dostupno na: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-411/03&td=ALL> (učitano 8. rujna 2018.)

¹⁵ Zakon o osuvremenjivanju prava d.o.o.-a i sprječavanju zlouporabe (njemački: „*Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen*“ *skr. MoMiG*, stupio na snagu 1. studenog 2008.; Dostupno na: *Bundesanzeiger Verlag* https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI&jumpTo=bgbl108s2026.pdf#_bgbl__%2F%2F%5B%40attr_id%3D%27bgbl108s2026.pdf%27%5D__1536217615481 (učitano 8. kolovoza 2018.)

¹⁶ Gongeta, Sanja. Op. cit.

(poznato kao *1 penny company*) i onda poslovati na području SR Njemačke, a da se na njihovo društvo primjenjuju odredbe Zakona iz Velike Britanije.¹⁷

Ovim izmjenama zakona, SR Njemačka je konačno postala ravnopravan „igrač“ za privlačenje novih poduzetnika te zadržavanje svojih. Jedan od razloga zašto bi njemački poduzetnik, kao i svaki drugi ako ima dobre uvjete za njegovim osnivanjem, mogao svoje društvo osnovati baš u svojoj zemlji je poznavanje Zakona i propisa, drugim riječima neće imati značajnije troškove koje bi imao proučavajući pravo druge zemlje.¹⁸

Da je to istina, potvrđuje i statistika. Tako je u toj zemlji „u prva dva mjeseca bilo osnovano 1 200 društava, u prvoj godini primjene propisa 20 000, a nakon dvije godine ukupno 40 000 društava.“¹⁹

Ovakva natjecanja među državama nisu novost, ona su već viđena u Sjedinjenim Američkim Državama sredinom sedamdesetih godina prošloga stoljeća gdje su države olakšavale osnivanje trgovačkih društava mijenjajući svoje zakone u korist osnivača. Ovakva natjecanja poznata su i kao regulatorna natjecanja i služe radi privlačenja novih ulagača i proizvodnje.²⁰

I dok neki u Sjedinjenim Američkim Državama odobravaju ovakve regulacije, drugi smatraju da ono dovodi do rušenja pravnog standarda.²¹

Kako se praksa Europskog suda, ona o slobodi poslovnog nastana i stvaranju preduvjeta za regulatornu konkurenciju između država članica, odrazila na sam proces usklađivanja prava društava u Europskoj Uniji, svakako će trebati analizirati u daljnjem radu.

¹⁷ Usp. Brnabić, Ratko. Ivančev, Mario.// Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću/ Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 51, 2/2014., str. 451-452

¹⁸ Barbić, Jakša. Op cit., str. 595.

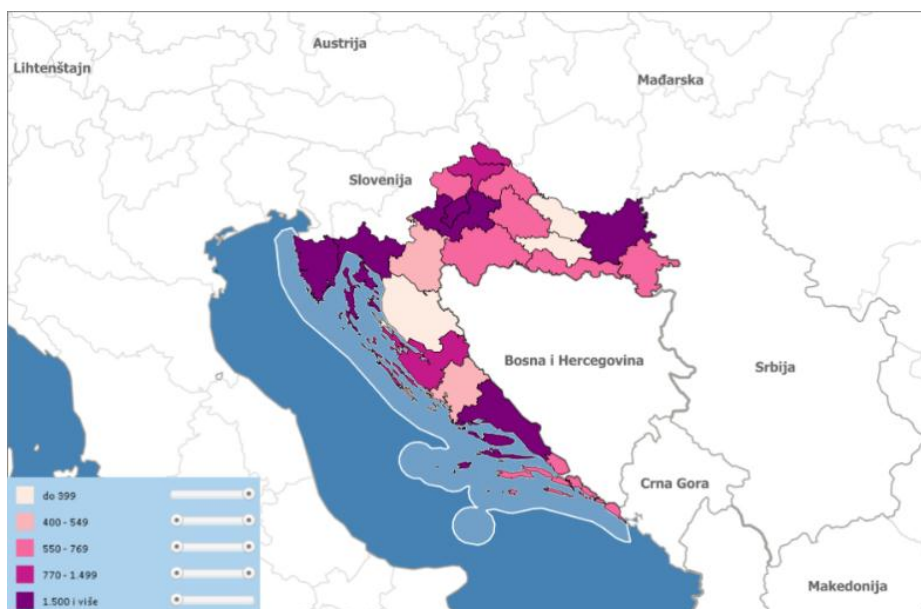
¹⁹ Ibid., str. 596.

²⁰ Gongeta, Sanja. Op. cit., str. 821.

²¹ Razlikuje se tzv. „*race to the bottom*“ i „*race to the top*“ regulatorno natjecanje. Zagovornici prvog smatraju da ono nije dobro i da dovodi do međusobnog kopiranja rješenja prava među državama, dok zagovornici drugog smatraju da je to dobro i da dovodi do unaprjeđenja prava u svakoj državi te onemogućuje monopol s obzirom da postoji mogućost izbora.

Statistički gledano, broj novih jednostavnih društava s ograničenom odgovornošću na području Republike Hrvatske nakon njegovog uvođenja, doživio je brz procvat kao što je to slučaj i za ostale države Europske Unije.

Slika 1 Grafički prikaz zastupljenosti J.d.o.o.-a po županijama na dan 30.6.2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://geostat.dzs.hr>

Kod nas je nakon prva tri mjeseca od uvođenja, dakle u siječnju 2013. godine, bilo aktivno 1920 takvih društava, dok je na dan 30. lipnja 2018. godine ukupno aktivno 30 273 takvih društava, dok ih je registrirano 40 055. Najviše ih je osnovano u Gradu Zagrebu – 9128, a najmanje u Ličko-senjskoj županiji – 273²²

Ono što je uočljivo na ovoj karti zastupljenosti jednostavnog d.o.o.-a po županijama jest njegova ujednačenije raširenost od klasičnog d.o.o.-a, što sigurno ukazuje i na nepovoljne gospodarske prilike u zemlji, odnosno da se u manje razvijenim županijama obrtnici odlučuju više za pojednostavljeno d.o.o. nego za ono klasično.

Zastupljenost klasičnog d.o.o.-a, uzevši u obzir čitavo područje Republike Hrvatske, je ukupno veća nego pojednostavljenog (93 372 na dan 30. lipnja 2018.²³), ali kod klasičnog se vidi da je Grad Zagreb najrazvijeniji po tom pitanju te ondje aktivno djeluje 33 917

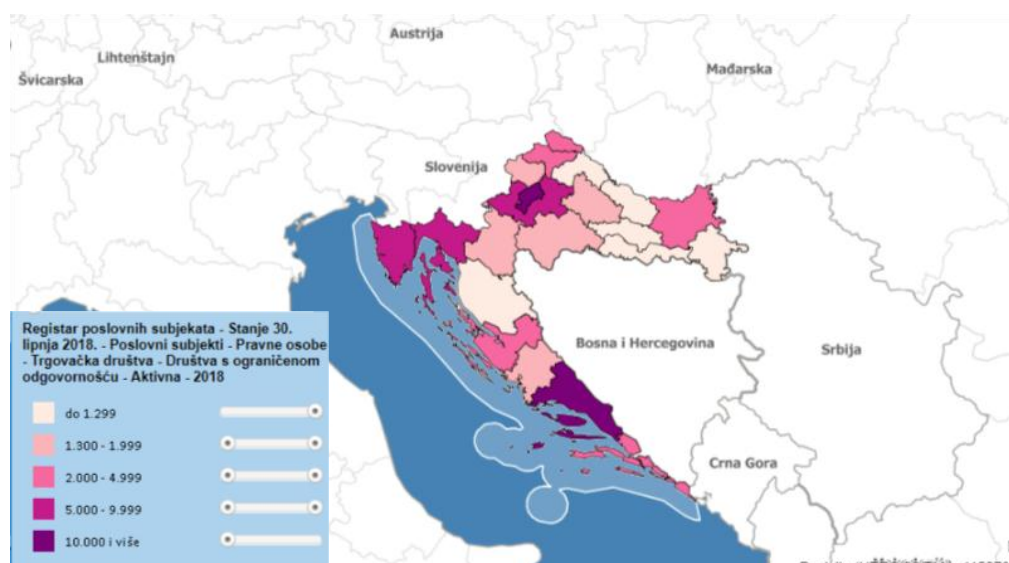
²² Državni zavod za statistiku (dalje DZS). URL: <https://geostat.dzs.hr> (učitano 8. rujna 2018.)

²³ DZS, URL: <https://geostat.dzs.hr> (učitano 8. rujna 2018.)

takvih društava. S druge strane druga županija s najviše klasičnih društava je Splitsko-dalmatinska i ona broji 10 158 takvih društava, što je već velika razlika u odnosu na sam Grad Zagreb.²⁴

Županija s najmanje d.o.o.-a na dan 30. lipnja 2018. godine je Požeško-slavonska s tek 543 aktivna takva društva.²⁵

Slika 2 Grafički prikaz zastupljenosti d.o.o.-a po županijama na dan 30.6.2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://geostat.dzs.hr>

Na dan 30. lipnja 2018. na području Republike Hrvatske registrirano je 40 055 jednostavnih društava s ograničenom odgovornošću. Godine 2017. na isti dan bilo ih je 35 455, a 2016. godine 28 097.²⁶

Od 2016. godine do 2017. g. na navedeni dan registrirano je 7 358 novih društava, a od 2017. g. do 2018. g. 4 600 takvih društava.²⁷

To može biti predznak kako se sve manje osniva jednostavnih d.o.o.-a u Republici Hrvatskoj, odnosno da dolazi do stagnacije.

²⁴ DZS, URL: <https://geostat.dzs.hr> (učitano 8. rujna 2018.)

²⁵ DZS, URL: <https://geostat.dzs.hr> (učitano 8. rujna 2018.)

²⁶ DZS, URL: <https://geostat.dzs.hr> (učitano 8. rujna 2018.)

²⁷ DZS, URL: <https://geostat.dzs.hr> (učitano 8. rujna 2018.)

3 Osnivanje

U Zakonu²⁸ je navedeno da Jednostavno d.o.o., kao i kod klasičnog d.o.o.-a, može osnovati svaka fizička ili pravna osoba, s tim da ovo društvo mogu osnovati najviše tri osobe.

Osnivanje²⁹ može biti na određeno ili na neodređeno vrijeme, a može se osnovati samostalno ili u sastavu koncerna³⁰.

Društvo može nastati samo osnivanjem, jer bi u protivnom moglo doći do zlouporabe, te bi netko tko je već u statusu klasičnog d.o.o.-a mogao radi povlastica koje ima jednostavno d.o.o. smanjiti temeljni kapital svom društvu ispod 20 000 kuna te ga tako pretvoriti u jednostavno d.o.o..³¹

Društvo ne može nastati niti statusnim promjenama (spajanje, podjela, pripajanje, preoblikovanje) jer su zabranjene uplate poslovnih udjela unosom stvari i prava u društvo.³² Ipak jednostavno d.o.o. može se preoblikovati u javno trgovačko društvo (j.t.d.) ili komanditno društvo (k.d.)³³

„Moguće je da ono nastane i tako da se članovi preddruštva društva s ograničenom odgovornošću ili nekog drugog društva dogovore da će umjesto društva koje namjeravaju upisati u sudski registar osnovati jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću.“³⁴ Ovdje je jasno vidljivo kako se ne radi o kršenju odredbi ZTD-a, jer nema statutarne promjene, jer društvo još i ne postoji. Ovdje je riječ o društvu bez pravne osobnosti koje u tu pravnu osobnost tek treba prerasti. Ako osnivači odluče osnovati pojednostavljeno d.o.o. umjesto planiranog društva, tada to preddruštvo prestaje postojati.³⁵

²⁸ Način osnivanja vidljiv u čl. 1. st. 1., broj osoba koje ga mogu osnovati vidljivo u čl. 390.a st. 1. a u svezi čl. 387., nema zabrane osnivanja koncerna ni za jedno trgovačko društvo, vidljivo u čl. 476. st. 1-2 ZTD-a, NN 110/15 Nadalje, zakon na više mjesta određuje kako je moguće osnovati društvo na vremenski ograničen i neograničen rok, a on se regulira u Zapisniku o osnivanju.

²⁹ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 601.

³⁰ Koncern (engl. concern, njem. Konzern), oblik povezivanja trgovačkih društava.

³¹ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 600

³² Ibid.

³³ Čl. 577. ZTD-a, NN 110/15

³⁴ Barbić, Jakša. Op. cit.

³⁵ Ibid.

Već osnovano društvo treba voditi brigu da već pri pokretanju osigura dovoljno poslova kako bi bilo u mogućnosti snositi fiksne troškove kojima su izloženi. Na žalost kod nas postoje razni parafiskalni nameti koji pogađaju sve poduzetnike, čemu niti ovo društvo nije izuzeto, a koji mogu biti jedan od razloga zatvaranja ovih društava.³⁶

Tvrtka³⁷ jednostavnog d.o.o.-a mora sadržavati riječi „jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću“ ili oznaku „j.d.o.o.“³⁸ kako bi drugima bilo jasno da se radi o društvu koje ima temeljni kapital niži od najniže propisanog za klasično d.o.o., a regulirano je Zakonom. Društvo može imati i skraćenu tvrtku³⁹.

Osnivanje jednostavnog d.o.o.-a korak po korak⁴⁰:

- najprije je potrebno odabrati ime tvrtki, a pri tom valja imati na umu da ime ne smije biti isto ili slično već upisanoj tvrtki u sudskom registru nadležnog Trgovačkog suda.
- Nakon odabira imena potrebna je ovjera dokumenata od strane javnog bilježnika. Da bi postupak bio valjan, uz potrebnu dokumentaciju, kod javnog bilježnika se trebaju pojaviti svi osnivači društva. Ovaj korak se može obaviti i putem servisa hitro.hr.
- Zatim je potrebno uplatiti temeljni kapital te sudske pristojbe u banci,
- potom je potrebno ponovno otići kod javnog bilježnika radi kompletiranja predmeta. Javni bilježnik tako kompletiranu dokumentaciju elektronički prosljeđuje nadležnom Trgovačkom sudu.
- Još treba izraditi pečat,
- upisati se u registar tvrtki pri Državnom zavodu za statistiku, te
- otvoriti žiro računa u banci.
- Svakako društvo i njegove članove potrebno je prijaviti u sustav mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, kao i
- nadležnoj poreznoj upravi radi upisa u registar obveznika poreza na dobit i PDV-a.

³⁶ Ibid., str. 594.

³⁷ Tvrtka je naziv trgovačkog društva pod kojim ono posluje i sudjeluje u pravnom prometu.

³⁸ Čl. 13. st. 2. t. 4. ZTD-a, NN 110/15

³⁹ Skraćena tvrtka mora sadržavati karakteristični dio tvrtke i naznaku oblika trgovačkoga društva te se također upisuje u sudski registar.

⁴⁰ JDOO.INFO, <http://www.jdoo.info/2014/04/kako-osnovati-j.html> (Učitano 8. rujna 2018.)

4 Bitna obilježja

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću regulirano je Zakonom o trgovačkim društvima, to jest odredbama tog zakona koja se odnose na klasično društvo s ograničenom odgovornošću. Razlog tome je taj, kako se u ovom radu već i navelo, što se radi o inačici tog društva, drugim riječima ovo društvo nije novi tip trgovačkog društva nego društvo s ograničenom odgovornošću s nižim temeljnim kapitalom koji se uveo radi lakšeg osnivanja. Posebne odredbe koje vrijede samo za ovo pojednostavljeno društvo Zakon jasno definira.

Tako je Zakon⁴¹ definirao da se jednostavno d.o.o. osniva putem obrazaca odnosno Zapisnika o osnivanju jednostavnog d.o.o.-a. Ovo društvo može imati jednog ili najviše tri osnivača. Ako društvo osniva jedna osoba, tada se koristi Zapisnik o osnivanju jednostavnog d.o.o.-a s jednim članom, a ako društvo osnivaju dvije ili tri osobe, tada se koristi Zapisnik o osnivanju jednostavnog d.o.o.-a s najviše tri člana. I u jednom i u drugom slučaju taj zapisnik ovjerava javni bilježnik.

Slika 3 Primjer Zapisnika o osnivanju j.d.o.o.-a s jednim članom

Poslovni broj: 00- /14-1 Zapisnik o osnivanju jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću U Zagrebu, _____ (_____) godine Jh, javnobilježnički zamjenik _____ za javnog bilježnika _____ iz Zagreba, temeljem čl. 387. st. 2. i 390.a Zakona o trgovačkim društvima sastavila sam ZAPISNIK O OSNIVANJU JEDNOSTAVNOG DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU S JEDNIM ČLANOM Dana _____ (_____) godine u ovaj javnobilježnički ured pristupila je _____ iz _____ OIB: _____ rođena dana _____ godine, čija sam istovjetnost utvrdila uvidom u osobnu iskaznicu broj _____ izdana od PP Samobor, te je dala sljedeće: Izjava o osnivanju jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću I ja, _____ iz _____ OIB: _____ ovom uslugu Skratena tvrtka glasi: _____ j.d.o.o., kojem je sjedište u _____ u adresna _____ 2. Predmet poslovanja društva je: * Kupnja i prodaja robe;* Obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu;* pružanje usluga u trgovini;* Zastupanje inozemnih tvrtki;* Izbavljača djelatnosti;* Djelatnost nakladnika;* Poslovanje nekretnim;* Posredovanje u prometu nekretnim;* Savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem;* Promidžba (reklama i propaganda);* Prijevaz za vlastite potrebe;* Pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane;* Pripremanje hrane za potrebu na drugom mjestu sa ili bez usluživanja (u pripremanju sredstva, na privredama i sl.) i opskrba tom hranom (catering);* Djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja;* Usluge informacijskog društva;* Poljoprivredna djelatnost;* Izlaska procjene opasnosti;	2. Poslovni broj: 00- /14-1 * Otpisobavljanje za rad sa sigurnom naću;* Ispitivanje strojeva i uređaja s povećanim opasnostima i ispitivanja u radnom okolišu;* Projera strojeva i uređaja, osobnih zaštitnih sredstava i optere. 3. Temeljni kapital društva je 10,00 kuna (slovima: deset kuna). Osnivač društva preuzima obvezu uplate uloga u cijelosti u novcu prije spisa društva u sudski registar. 4. Uprava ima jednog člana koji društvo zastupa samostalno i neograničeno. Za direktora društva imenuje se: _____ iz _____ OIB: _____ 5. Društvo se osniva na neodređeno vrijeme. 6. Društvo snosi troškove osnivanja najviše do visine od 2.000,00 kuna (slovima: dvije tisuće kuna), ali ne više od iznosa temeljnog kapitala. Član uprave izjavljuje: izjavljujem da ne postoje okolnosti iz članka 239. stavka 2., a u svezi s člankom 394. stavak 5. stavka 6. Zakona o trgovačkim društvima koje bi sprečavale moje imenovanje za direktora trgovačkog društva. Nisam kažnjen za kazneno djelo zloporabe stečaja, zloporabe u postupku stečaja, pogrdovanja vjetrovika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz Kaznenog zakonika Republike Hrvatske, a protiv mene nije izrečena nikakva njera sigurnosti obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetnom poslovanja društva. Izjavljujem da prihvaćam postavljenje za direktora ovog trgovačkog društva. Potpis direktora koji se pohranjuje u sudski registar: Uvjereni sam se da je stranka sposobna i ovlaštena za davanje ove izjave, objasnila sam joj unatoč i posljedice vjerna držanja te se uvjerila u njezinu pravu i ozbiljnu volju. Potvrđujem, ujedno, da je ovaj javnobilježnički zapisnik pročitao stranici. Opravak ovog akta izdan je za osnivača, društvo i za trgovački sud. Oslobodno plaćanja javnobilježničke pristojbe temeljem čl. 1. ZDZJP. Javnobilježnička nagrada i trošak utvrdeni temeljem članka 25a st.3 i 37. PDZJP u iznosu od 405,00 kn - PDV. U Zagrebu, _____ (_____) godine Osnivač: Javnobilježnički zamjenik

Izvor: Javnobilježnički ured

⁴¹ Čl. 387. st. 2. ZTD-a, NN 110/15

Zapisnik o osnivanju jednostavnog d.o.o.-a mora sadržavati⁴²:

- Izjavu o osnivanju/ društveni ugovor o osnivanju i napomenu da je to osnivački akt društva,
- podatke o tvrtki i skraćenoj tvrtki,
- njezinom sjedištu te adresi,
- predmetu poslovanja i temeljnom kapitalu,
- uplati poslovnih udjela (u novcu),
- odluku o imenovanju direktora,
- popis članova društva,
- popis osoba ovlaštenih za vođenje poslova društva,
- podatak osniva li se društvo na određeno ili neodređeno te
- ovjeren potpis direktora društva.

Društvo može imati upravu i skupštinu, ali ne i nadzorni odbor.⁴³ Upravu čini samo jedan član, što je i logično s obzirom da se radi o relativno malom društvu, te ujedno i doprinosi jednostavnosti društva. Jednostavno d.o.o. je osnovano kada član uprave da izjavu da prihvaća imenovanje i potpiše se, što se onda pohranjuje u sudski registar.⁴⁴

Tvrtka ovog društva mora sadržavati oznaku „jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću“ ili „j.d.o.o.“⁴⁵ kako bi treće osobe bile upoznate kako se radi o društvu čiji je minimalni temeljni kapital izričito nizak, što te osobe stavlja na oprez pri poslovanju s ovakvim društvom.

Zakon definira da temeljni kapital društva mora biti najmanje 10 kuna, a ne smije doseći iznos od 20 000 kuna, što ga u tom slučaju čini klasičnim društvom s ograničenom odgovornošću (d.o.o.).⁴⁶

⁴² Barbić, Jakša. Op. cit., str. 604.

⁴³ Ibid., str. 597.

⁴⁴ Ibid., Str. 605.

⁴⁵ Čl. 13. st. 2. t. 4. ZTD-a, NN 110/15

⁴⁶ Čl. 390a st. 3. ZTD-a, NN 110/15 određuje kako temeljni kapital mora biti minimalno 10 kuna, dok čl. 389. st. 2. nalaže za klasično d.o.o. da mu je najniži temeljni kapital 20 000 kuna. S tim u svezi jasno je da prijede li j.d.o.o.-u temeljni kapital 19 999 kuna, na njega se ne mogu više primjenjivati odredbe za tu inačicu društva.

Najniži nominalni iznos poslovnog udjela ne smije biti niži od 1 kune, a pri tome se mora paziti da i temeljni kapital i poslovni udjel budu u punom iznosu kuna⁴⁷, odnosno nisu dopušteni decimalni iznosi.

Temeljni kapital i poslovni udjeli mogu se povećavati. Pri tome, svaka jedna kuna nominalnog iznosa poslovnog udjela koja se uplati daje pravo na jedan glas članu društva, pri tome svaki član smije preuzeti samo po jedan poslovni udio. Poslovni uložaji moraju se uplatiti u novcu, te se ne mogu unositi u stvarima i pravima. Temeljni kapital i nominalni iznosi poslovnih udjela mogu se iskazivati samo u kunama, i ne mogu vezati uz drugu valutu. Također, poslovni udjeli ne smiju se ilustrirati u postocima ili razlomcima.⁴⁸

Unatoč niskom temeljnom kapitalu, članovi ovog društva odgovaraju samo ako su ispunjene pretpostavke za proboj pravne osobnosti⁴⁹. Iako je to prednost, ujedno je i nedostatak, jer vjerovnici mogu izbjeći poslovati s ovim društvom radi vlastite sigurnosti jer su u slučaju prestanka ili likvidacije tog društva u riziku gubljenja svog novca. Ipak, primijeti li se kako društvo više ne može podmirivati svoje obveze, skupština se saziva prije nego kod klasičnog društva⁵⁰ (primjerice ne čekaju se financijska izvješća kao kod d.o.o.-a), što je i potrebno, jer bi duže čekanje dovelo do štete koja bi ovom društvu bila nepremostiva.

Jednostavno d.o.o. ima obvezu stvaranja rezerve kapitala u koje mora unijeti četvrtinu iznosa dobiti društva (25%) iskazane u godišnjim financijskim izvješćima umanjene za iznos gubitka iz prethodne godine.⁵¹ To u konačnici znači i povećanje temeljnog kapitala. Time zakonodavac pokušava stvoriti uvjete da ovo društvo što brže preraste u klasično d.o.o., tako što će mu temeljni kapital doseći iznos od 20 000 kuna.⁵²

⁴⁷ Čl. 390a st. 3. ZTD-a, NN 110/15

⁴⁸ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 597.

⁴⁹ Proboj pravne osobnosti reguliran je Zakonom o trgovačkim društvima (NN 110/15). U čl. 10 st. 3. navodi se: „Onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkoga društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze.“

⁵⁰ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 598.

⁵¹ Čl. 390.a st. 5. ZTD-a, NN 110/15

⁵² Barbić, Jakša. Op. cit., str. 609.

„Poveća li društvo temeljni kapital na iznos od 20 000 kuna ili više, društvo prestaje biti jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću i postaje društvo s ograničenom odgovornošću kao i svako drugo, ali u tvrtki može zadržati riječi 'j.d.o.o.'“⁵³ Ovo je jedna zanimljivost koja može biti i plus ali i minus tvrtki. Ovime se treće osobe ne dovodi u zabludu, nego im se daje naslutiti da se radilo o jednostavnom društvu s ograničenom odgovornošću prije nego je to društvo promijenilo status.

Samo povećanje temeljnog kapitala iznad 19 999 kuna ne dovodi do toga da ovo društvo automatski prerasta u društvo s ograničenom odgovornošću, nego se na njega, samo prestaju primjenjivati odredbe Zakona koje se odnose na društvo koje ima temeljni kapital niži od 20 000 kuna. Da bi jednostavno d.o.o. postalo klasično d.o.o., mora se izmijeniti društveni ugovor pri skupštini društva.⁵⁴

Na samim članovima tvrtke je hoće li u nazivu tu kraticu zadržati ili neće. Odnosno u pozitivnom smislu ovo može značiti kako je društvo dobro poslovalo, što može vjerovnicima dati određenu sigurnost kako se radi o odgovornoj tvrtki, s druge strane može pobuditi i sumnju kako se radi o tvrtki s malim kapitalom koja nije sposobna podmiriti svoje obveze u roku. Praksa je pokazala kako se poduzetnici većinom odlučuju ne zadržati riječi „j.d.o.o.“ u svojoj tvrtki nakon što prerastu u društvo s ograničenom odgovornošću.⁵⁵

Odluče li osnivači na sjednici skupštine donijeti odluku o prerastanju iz pravnog režima jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću u pravni režim društva s ograničenom odgovornošću, taj ih postupak neće znatno koštati, a usto je i jednostavan. Valja napomenuti da se pri prijelazu više ne mogu koristiti obrasci za osnivanje, jer oni za klasično d.o.o. ne vrijede.⁵⁶

Jedna od mogućnosti ovakvih društva je i da se koriste kao komplementari u komanditnim društvima. Time dodatno ograničavaju odgovornost za obveze, ako se radi o društvu s nestabilnim izgledima poslovanja. Tako se izbjegava veći gubitak uloga, ako do problema

⁵³ Ibid., str. 606.

⁵⁴ Ibid., str. 607.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ibid.

dođe. Međutim, to ponovno nije dobar znak za vjerovnike, te oni u tom slučaju traže dodatna jamstva prije nego uđu u poslovnu suradnju, a banke takvim društvima često ne odobravaju kredite obzirom da postoji visok rizik nesposobnosti za plaćanje.⁵⁷

4.1 Ustroj

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću ima dva obvezna tijela koja čine njegov ustroj⁵⁸. To su:

1. Skupština i
2. Uprava

Najvišim organom društva smatra se skupština „jer je najvažnija volja članova društva“⁵⁹

4.1.1 Skupština

Skupština je najviši organ društva u kojoj „članovi ostvaruju svoja članska prava i u kojem se izražava volja članova koja predstavlja volju društva.“⁶⁰ To znači da članovi pri skupštini donose odluke bitne za funkcioniranje društva u okviru Zakona i društvenog ugovora.

Zakonodavac navodi kako se skupštini društvenim ugovorom mogu regulirati njezine nadležnosti. Ipak, određuje nadležnosti koje mora provoditi⁶¹, a one su odluke o:

- financijskim izviješćima društva,
- izvješću uprave o stanju društva, ako ga je društvo nužno izraditi,
- upotrebi ostvarene dobiti i pokrivanju gubitka,
- davanju razrješnice članovima uprave i nadzornog odbora, ako ga društvo ima,
- povratu dodatnih uplata novca članovima društva,

⁵⁷ Ibid., str. 599

⁵⁸ Gongeta, Sanja. Op. cit., str. 843.

⁵⁹ Usp. Petrović, Siniša. Ceronja, Petar., Osnove prava društava, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 2013., str. 158.

⁶⁰ Usp. Ćesić, Zlatko., Pravo trgovačkih društava, Veleučilište Marko Marulić, Knin, 2007., str. 84.

⁶¹ Čl. 411. ZTD-a, NN 110/15

- izboru i opozivu članova nadzornog odbora, ako ga društvo ima,
- postavljanju zahtjeva za naknadu štete koje društvo može imati protiv članova uprave i zamjenika članova uprave te o imenovanju zastupnika u sudskom postupku ako društvo ne mogu zastupati članovi uprave, te
- sklapanju ugovora kojima društvo treba trajno steći stvari ili prava za neki svoj pogon za koje se plaća protuvrijednost koja je viša od vrijednosti petine temeljnog kapitala društva kao i o izmjeni takvih ugovora na teret društva. (ako se ugovori sklapaju u roku od dvije godine nakon što je društvo upisano u sudski registar).

Zakonom je određeno i kako skupštinu saziva uprava i to najmanje jednom godišnje, kao i onda kada je to važno za društvo.⁶²

Svaki iznos od jedne kune nominalnog iznosa poslovnog udjela članu daje pravo na jedan glas i to sve dok se temeljni kapital ne poveća na najniži temeljni kapital d.o.o.-a.⁶³

4.1.2 Uprava

Upravu jednostavnog d.o.o.-a čini samo jedan član. Taj član je ujedno i direktor, koji ovo društvo zastupa samostalno. Kada sklapa ugovore, neovisno da li sa samim sobom ili u ime trećih, ovlašten je neograničeno zastupati društvo. Ove odredbe vrijede jedino prilikom osnivanja društva, jer je naknadno moguće imenovanje dodatnih direktora kao i njihov opoziv izmjenom društvenog ugovora. Imenovanje više direktora prilikom osnivanja društva nije moguće jer Zapisnik o osnivanju nema ovlaštenja za takvo što.⁶⁴

Zakon⁶⁵ određuje da „uprava zastupa društvo. U tome je ovlaštena poduzimati sve pravne radnje zastupanja u poslovima, pred sudom i drugim organima vlasti.“

Zakon⁶⁶ određuje kako član uprave ne može biti osoba:

⁶² Čl. 412. st. 1. i 2. ZTD-a, NN 110/15

⁶³ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 598.

⁶⁴ Brnabić, Ratko. Ivančev, Mario., Op cit., str. 453.-454.

⁶⁵ Čl. 241. st. 1. ZTD-a, NN 110/15

⁶⁶ Čl. 239. st. 2. t. 1. i 2. ZTD-a, NN 110/15

1. koja je kažnjena za kazneno djelo zlouporabe stečaja, zlouporabe u postupku stečaja, pogodovanja vjerovnika ili povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz Kaznenog zakonika Republike Hrvatske i to za vrijeme od pet godina po pravomoćnosti presude kojom je osuđena,
2. protiv koje je izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja zanimanja koje je u potpunosti ili djelomično obuhvaćeno predmetom poslovanja društva za vrijeme dok traje ta zabrana.

4.2 Minimalni temeljni kapital

Minimalni temeljni kapital jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću iznosi 10 kuna, što je puno niži iznos naspram društva s ograničenom odgovornošću čiji temeljni kapital iznosi 20 000 kuna. Temeljni kapital j.d.o.o.-a ne može se iskazivati niti vezivati uz neku drugu valutu, a osim toga nije dopušteno niti radi ilustracije iskazivati ga u postotcima.⁶⁷

Iznos temeljnog kapitala se može povećavati, zakonodavcu je to i cilj, ali se najniži iznos temeljnog kapitala (10 kuna) ne može smanjivati. Ipak do tog iznosa je dopušteno smanjivanje temeljnog kapitala.⁶⁸

U zapisnik o osnivanju se mora unijeti odredba o održavanju kapitala, tako da društvo snosi troškove osnivanja do 2 000 kuna, ali ne više od iznosa temeljnog kapitala, ako se radi o temeljnom kapitalu nižem od 2 000 kuna.⁶⁹

Zakonodavac je također odredio kako ovo društvo može nastati samo osnivanjem, kako bi izbjegao mogućnost da društvo s ograničenom odgovornošću smanji svoj temeljni kapital ispod 20 000 kuna i tako postane jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću. To znači da je dopušten samo oblik prerastanja jednostavnog d.o.o.-a u ono klasično, ali ne i obrnuto.⁷⁰

⁶⁷ Barbić, Jakša., Op cit., str. 597

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Ibid., str. 605

⁷⁰ Ibid., str. 600

Ista ova odredba vrijedi i za pojednostavljeno smanjenje temeljnog kapitala jer zakonodavac jasno definira kada se ono može učiniti i za što, ne ostavljajući prostora za eventualne manipulacije⁷¹.

Treba paziti i na to, ukoliko se želi ostati u statusu jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću, da iznos temeljnog kapitala ne prijeđe 19 999 kuna, nakon čega ovo društvo prerasta u klasično d.o.o., ali ne automatski nego tek odlukom skupštine.⁷²

Već je spomenuto kako članovi odgovaraju jedino ako su ispunjene pretpostavke o probou pravne osobnosti, odnosno članovi ne odgovaraju za obveze, što ih stavlja u isti položaj kao i članove ostalih društava s ograničenom odgovornošću, unatoč niskom temeljnom kapitalu. Jedini član uprave odgovara jednako kako i članovi uprave društva s ograničenom odgovornošću.

Jednako kao i za d.o.o., i ovdje vrijede načela o unosu i održavanju temeljnog kapitala, međutim zbog niskog temeljnog kapitala propisana je obveza unošenja dijela dobiti u zakonske rezerve. Zbog toga se članovima umanjuje mogućnost isplate dijela dobiti.⁷³

Temeljni se kapital može povećavati uplatama uloga članova. Druge osobe također mogu uplaćivati uloge ali samo ako društvo nema maksimalnih tri člana. Nakon što se dosegne maksimalni broj ljudi koje propisuje Zakon, dakle najviše troje, nitko drugi više ne može doprinijeti povećanju temeljnog kapitala svojim uplatama.⁷⁴

⁷¹ Iz Zakona o trgovačkim društvima (NN 110/15): „(1) Temeljni kapital društva može se smanjiti na pojednostavnjeni način ako se to čini radi izravnavanja niže vrijednosti, da bi se pokrili gubici ili sredstva prenijela u kapitalnu dobit. U odluci o smanjenju kapitala mora se odrediti da se kapital smanjuje u tu svrhu. (2) Pojednostavnjeno smanjenje temeljnoga kapitala dopušteno je samo nakon što se potroši dio zakonskih rezervi i rezervi kapitala za koji one prelaze pet posto (5%) temeljnoga kapitala koji preostane nakon smanjenja kapitala kao i da su potrošene statutarne i ostale rezerve iz dobiti. Smanjenje temeljnog kapitala nije dopušteno dok društvo ima zadržanu dobit.“

⁷² Barbić, Jakša., Op. cit., str. 607. – 608.

⁷³ Ibid., str. 597. – 598.

⁷⁴ Ibid., str. 607.

Poslovni udio moguće je izdati i za iznos viši od njegovog nominalnog iznosa, time *agio*⁷⁵ ne ulazi u iznos temeljnog kapitala. Na taj se način stvara kapital društva i on ne utječe na visinu temeljnog kapitala.⁷⁶

4.3 Poslovni udjeli i ulozi

Kao i u svakom društvu s ograničenom odgovornošću i ovdje vrijedi pravilo da se temeljni kapital mora dijeliti na poslovne udjele. Već ranije je spomenuto kako je najniži nominalni iznos jednog poslovnog udjela za ovo društvo jednu kunu, a svi iznosi poslovnog udjela moraju glasiti na pune iznose kuna. Kako za druga društva, tako i za ovo nije dopušten poslovni udio bez nominalnog iznosa. Zbroj sveukupnih poslovnih udjela mora odgovarati iznosu temeljnog kapitala društva.⁷⁷

Zabrana preuzimanja više od jednog poslovnog udjela po članu vrijedi samo pri osnivanju, dok je kasnije, prilikom povećanja temeljnog kapitala, moguće preuzeti dodatne poslovne udjele. Moguće je čak, i da sve poslovne udjele stekne samo jedan član društva.⁷⁸

Kod ovog društva ne vrijede pravila o iznosima novca koji se moraju uplatiti prije upisa u sudski registar, nego se prije podnošenja prijave za upis u sudski registar uplaćuju svi poslovni udjeli u društvu, čime ono odmah po osnivanju raspolaže tim iznosima. Poslovni udjeli se mogu uplatiti samo u novcu, dok je uplata unosom stvari i prava zabranjena. Ipak članovi ih mogu neograničeno stjecati. Ova odredba koju propisuje zakonodavac ubrzava osnivanje ovog društva jer nema potrebe za provođenjem revizije osnivanja⁷⁹, a ujedno i smanjuje troškove pri osnivanju.⁸⁰

⁷⁵ Ažio (engl. premium, agio, njem. Agio, Aufgeld), oznaka je u poslovanju s vrijednosnim papirima kojom se označava višak iznad nominalne vrijednosti.

⁷⁶ Barbić, Jakpa. Op. cit., str. 607.

⁷⁷ Ibid., str. 602.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Revizije osnivanja nalaže se kod osnivanja novog trgovačkog društva, kod povećanja temeljnog kapitala postojećeg trgovačkog društva te kod stjecanja udjela dionica u trgovačkom društvu, ako se pri osnivanju daje posebna pogodnost, ako se ulažu stvari i prava ili ako je osnivač ujedno i član uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva.

⁸⁰ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 603.

Do zablude u vezi uplate uloga može doći ukoliko se pogrešno tumači Zakon, odnosno čl. 398., st. 4. Zakona koji se očituje o prikrivenom unosu stvari i prava: „Ako se ulog nekog člana društva u novcu gospodarski ili na temelju onoga što je ugovoreno u vezi s preuzimanjem obveze uplate u potpunosti ili djelomično smatra ulaganjem stvari ili prava (prikriveno ulaganje stvari i prava), to ga ne oslobađa obveze uplate uloga. Ugovori o ulaganju stvari ili prava i pravne radnje za njihovo provođenje nisu bez učinka. U obvezu člana društva da uplati ulog u novcu uračunava se vrijednost stvari ili prava u vrijeme podnošenja prijave za upis u sudski registar ili u vrijeme prijenosa stvari i prava društvu ako taj prijenos bude nakon toga. Uračunavanje se ne provodi prije nego što se društvo upiše u sudski registar. Teret dokaza vrijednosti stvari i prava je na članu društva.“ te čl. 390a, st. 4. ZTD-a koji jasno samo za jednostavno d.o.o. definira da takvi unosi nisu mogući: „Ulozi za preuzete poslovne udjele uplaćuju se samo u novcu. Prijava za upis društva u sudski registar podnosi se nakon što su potpuno uplaćeni ulози za sve preuzete poslovne udjele u društvu.“. Naime, čl. 390a, st. 4. je *lex specialis*⁸¹ i odnosi se samo na j.d.o.o., što znači da se odredbe iz čl. 398. st. 4. ZTD-a na ovo društvo ne primjenjuju.⁸²

Nominalni iznosi poslovnih udjela kao i kod klasičnog d.o.o.-a mogu se⁸³:

- ✓ povećavati,
- ✓ smanjivati,
- ✓ dijeliti,
- ✓ spajati i
- ✓ povlačiti.

4.4 Obveza stvaranja rezerve kapitala

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću za razliku od društva s ograničenom odgovornošću imaju obvezu stvaranja rezerve kapitala iz ostvarene dobiti i to u visini od

⁸¹ Razlikujemo *lex specialis* i *lex generalis*. Prvi je poseban zakon ili njegova odredba koja nadjačava drugi, koji je opći zakon ili njegova odredba. Da bi se moglo govoriti o *lex specialis*-u on mora sadržavati sve odredbe *lex generalis*-a i minimalno jedno dodatno, tada ovaj prvi isključuje primjenu onog drugog općeg (*lex specialis derogat legi generali*).

⁸² Brnabić, Ratko. Ivančev, Mario., Op cit., str. 457. – 458.

⁸³ Barbić, Jakša. Op. cit., str. 608.

jedne četvrtine godišnje dobiti nakon izravnjivanja godišnjeg gubitka i prenesenog gubitka.⁸⁴ Takvu obvezu imaju, primjerice, i dionička društva (d.d.).

Zakonske rezerve su uvedene kako bi se na neki način zaštitili vjerovnici, budući da se ta sredstva ne smiju koristiti ni za što drugo osim za povećanje temeljnog kapitala ili za pokriće godišnjeg gubitka ili prenesenog gubitka.⁸⁵

Zakonom nije propisana gornja granica unosa dijela dobiti u zakonske rezerve, ona se unose dok god društvo funkcionira kao jednostavno d.o.o..⁸⁶

Ništetna je odluka Skupštine kojom su utvrđena financijska izvješća ukoliko u društvo nisu unesene zakonske rezerve.⁸⁷

Zakonske rezerve smiju se upotrijebiti za⁸⁸:

- ✓ povećanje temeljnog kapitala pretvaranjem rezervi u temeljni kapital,
- ✓ pokriće gubitka iskazane za godinu za koju se podnose financijska izvješća, ako nije pokriven iz dobiti prethodne godine,
- ✓ za pokriće gubitka iskazanog za prethodnu godinu ako nije pokriven iz dobiti iskazane u godišnjim financijskim izvješćima za godinu za koju se podnose.

„Nisu dopuštene isplate članovima društva iz imovine društva vrijednost kojih odgovara iznosu temeljnog kapitala.“⁸⁹ Ovom odredbom štite se vjerovnici obzirom da uloge, koji su uplaćeni u temeljni kapital, članovi više nemaju pravo potraživati.

⁸⁴ Brnabić, Ratko. Ivančev, Mario., Op cit., str. 458.

⁸⁵ Barbić, Jakša. Op cit., str. 609.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ čl. 359. st. 1. t. 3. ZTD-a, NN 110/15: „ako pri izradi godišnjih financijskih izvješća nisu poštovane odredbe zakona ili statuta o unosu sredstava u rezerve i korištenju sredstava iz njih.“ i st. 2. istog članka: „Ništetnost odluke glavne skupštine o utvrđenju godišnjih financijskih izvješća kao i ništetnost odluka uprave, odnosno izvršnih direktora i nadzornog, odnosno upravnog odbora o utvrđenju tih izvješća imaju za posljedicu ništetnost odluke glavne skupštine o upotrebi dobiti donesene na temelju spomenutih ništetnih odluka.“

⁸⁸ Čl. 390.a st. 5. ZTD-a, NN 110/15

⁸⁹ Brnabić, Ratko. Ivančev, Mario., Op cit., str. 460.

U slučaju da je članu isplaćeno nešto što nije dopušteno po propisima i odlukama, taj član je dužan to vratiti nazad.⁹⁰

Obzirom da postoji obveza stvaranja rezerve kapitala od iznosa dobiti, treba napomenuti da su moguće i manipulacije s tim u svezi. I to tako da se dobit društva umanjuje isplatom visokih naknada za rad direktoru, što još uvijek nije nedopuštena radnja. Međutim, ako su isplate nerazumno visoke, to već može predstavljati zlouporabu.⁹¹

Zajmovi su također mogući, pa član društva može dati zajam svom društvu ako je u krizi, umjesto da mu to pribavi obavljanjem poslova. Taj zajam najzad, ako društvo ipak ode u stečaj, može zahtijevati nazad. S druge strane, „pravila o nadomještanju vlastitog kapitala društva ne vrijede za člana društva koji ne vode njegove poslove, a čiji se poslovni udio odnosi na desetinu ili manji dio temeljnog kapitala društva.“⁹²

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Ibid.

⁹² Ibid., str. 461.

5 Usporedba d.o.o.-a i jednostavnog d.o.o.-a u Hrvatskom pravnom sustavu

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću po svojim je obilježjima društvo s ograničenom odgovornošću. U Zakonu se definiraju odredbe koje vrijede samo za to pojednostavljeno društvo. „Dakle, jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću je pravna osoba, društvo kapitala čiji članovi ne odgovaraju za obveze društva i može ga osnovati i jedna osoba.⁹³

Nema razlike niti u izmjeni temeljnog kapitala i nominalnih iznosa poslovnih udjela. I jedno i druge se mijenja odlukom članova društva (odluka skupštine o izmjeni izjave o osnivanju odnosno društvenog ugovora u obliku javnobilježničke isprave). Ovo ipak ne vrijedi na Zakonom propisanom obrascu⁹⁴ (Zapisnik o osnivanju)

Razlike između društva s ograničenom odgovornošću i pojednostavljene inačice tog društva ipak postoje i to u⁹⁵:

- broju članova društva i članova uprave,
- postupku i aktu osnivanja,
- troškovima osnivanja
- visinama i uplatama temeljnog kapitala, te
- poslovnim udjelima.

Članovi i jednog i drugog društva ne odgovaraju za obveze društva, osim kada je to izričito kao iznimka propisano Zakonom.⁹⁶

Pojednostavljeni d.o.o. osniva se putem Zakonom propisanih obrazaca, što doprinosi bržem osnivanju. S druge strane, kod klasičnog d.o.o.-a to je društveni ugovor. I jedno i drugo su temeljni osnivački akti.⁹⁷

⁹³ Gongeta, Sanja., Op. cit., str. 842.

⁹⁴ Barbić, Jakša., Op. cit., str. 606

⁹⁵ Gongeta, Sanja., Op. cit.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Ibid., str. 843. – 844.

Pojednostavljeni d.o.o. u svom nazivu tvrtke mora sadržavati naziv „jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću“ ili „j.d.o.o.“, dok klasični d.o.o. mora sadržavati naziv „društvo s ograničenom odgovornošću“ ili „d.o.o.“. Time se razlikuje jednostavno od klasičnog d.o.o.-a, a ne dovodi se u zabludu druge.⁹⁸

Jedna od glavnih razloga uvođenja ove inačice društva s ograničenom odgovornošću jest niži temeljni kapital koji omogućuje otvaranje ovog društva poduzetnicima s malim kapitalom, a opet dobrom idejom, na što brži način. Tako je za osnivanje jednostavnog d.o.o.-a dovoljno 10 kuna temeljnog kapitala, što je bitno niže od onog koji je potreban klasičnom d.o.o.-u, koji iznosi 20 000 kuna. Pri tome nominalni iznos jednog poslovnog udjela nije 200 kuna kao što je slučaj kod d.o.o.-a, već samo 1 kunu.⁹⁹

Za raspolaganje poslovnim udjelima u jednostavnom d.o.o.-u vrijede ista pravila kao i u klasičnom. Dakle nominalni iznosi poslovnih udjela mogu se i u jednom i u drugom slučaju povećavati, smanjivati, dijeliti, spajati i povlačiti.¹⁰⁰

Temeljni kapital jednostavnog d.o.o.-a može biti u rasponu od 10 kuna i 20 000 kuna. Dosegne li iznos od 20 000 kuna, na njega se više ne primjenjuju odredbe Zakona o jednostavnom d.o.o.-u. Temeljni se kapital ne smije povećavati unosom stvari i prava u društvo, osim ako se povećava na iznos veći od 19 999 kuna, što u krajnjem slučaju dovodi do njegovog prestanka postojanja i prerastanja u klasično d.o.o., pošto klasično d.o.o. može povećavati svoj kapital unosom stvari i prava. To ujedno znači da pri osnivanju jednostavno d.o.o. poslovne udjele može uplatiti jedino u novcu.¹⁰¹

Kako pojednostavljeni d.o.o. ima nizak temeljni kapital, a nema odgovornosti članova prema društvu, Zakon propisuje za j.d.o.o. obvezu stvaranja zakonskih rezervi i to u visini od jedne četvrtine „iznosa dobiti društva iskazane u godišnjim financijskim izvješćima umanjenog za iznos gubitka iz prethodne godine.“¹⁰²

⁹⁸ Barbić, Jakša., Op. cit., str. 606.

⁹⁹ ZTD, NN 110/15

¹⁰⁰ Barbić, Jakša., Op. cit., str. 608.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Ibid., str. 609.

Jednostavno d.o.o. može imati najviše jednog člana uprave, što u klasičnom d.o.o.-u nije slučaj. „Taj jedini član uprave društvo zastupa samostalno i neograničeno.“¹⁰³

I kod jednostavnog d.o.o.-a i kod klasičnog d.o.o.-a mora se sazvati skupština ukoliko postoji nesposobnost za plaćanje. Razlika je jedino u tome što se kod jednostavnog d.o.o.-a to mora učiniti odmah pri uočavanju tih problema, dok se kod klasičnog mogu pričekati i godišnja izvješća o poslovanju.¹⁰⁴

Troškovi osnivanja jednostavnog d.o.o.-a nisu viši od 1 000 kuna, a troškovi osnivanja klasičnog d.o.o.-a mogu biti i do 30 000 kuna.¹⁰⁵

Slika 4 Usporedba troškova osnivanja d.o.o.-a i j.d.o.o.-a

TROŠKOVI OSNIVANJA TRGOVAČKOG DRUŠTVA, u kunama			D.O.O.	J.D.O.O.
-	TEMEJNI KAPITAL		20.000,00	10,00
1.	OSNIVAČKI AKT a) ili b)	a) Javnobilježnički akt (obavezno ako je 1 osnivač)	1.250,00	500,00
		Javnobilježničke pristojbe (po osobi)	40,00	
		b) Potvrda (solemnizacija) privatne isprave (moguće ako su 2 ili više osnivača)	625,00	
		Javnobilježničke potvrde (po osobi)	40,00	
2.	IZJAVA O PRIHVATU POSTAVLJENJA OSOBE OVLAŠTENE DA VODI POSLOVE DRUŠTVA	Javnobilježnički akt (po osobi)	200,00	500,00
		Javnobilježničke pristojbe (po osobi)	40,00	
2.	POTPIS ČLANA UPRAVE	Ovjera (po članu uprave)	37,50	500,00
		Javnobilježničke pristojbe (po članu uprave)	10,00	
3.	PRIJAVA ZA UPIS U SUDSKI REGISTAR a) ili b)	ovjera	250,00	500,00
		a) Javnobilježničke pristojbe (po članu uprave)	40,00	
		b) Izrada i ovjera	najčešće 500,00 max. 3.750,00	
		Javnobilježničke pristojbe (po članu uprave)	40,00	
4.	SUDSKE PRISTOJBE	Prijava za upis	100,00	30,00
		Prijava za upis osnivanja	300,00	30,00
5.	„NARODNE NOVINE“	Objava oglasa	900,00	200,00
*	IZJAVA O NEPOSTOJANJU NEPODMIRENIH DUGOVANJA	Ovjera (po osnivaču)	37,50	37,50
		Javnobilježničke pristojbe (po osnivaču)	10,00	10,00

Izvor: Hrvatska Gospodarska Komora:

<https://www.hgk.hr/documents/kakozapocetipoduzetnickudjelatnostukzz71576d23f7a46b8.pdf> (učitano 9. rujna 2018.)

¹⁰³ Gongeta, Sanja., Op. cit., str. 844.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Hrvatska gospodarska komora, URL: <https://www.hgk.hr/documents/kakozapocetipoduzetnickudjelatnostukzz71576d23f7a46b8> (Učitano 9. rujna 2018.)

6 Regulatorno natjecanje među državama članicama EU-a

Kada je riječ o trgovačkim društvima, najznačajniji su pravni sustavi oni SR Njemačke i Velike Britanije, koji su prilikom regulatornog natjecanja, može se reći, značajno unaprijedili pravo društava u Europskoj Uniji.

Dobar primjer kako se boljom pravnom regulacijom trgovačkih društava može pozitivno djelovati na poduzetničku klimu je Velika Britanija, koja je među prvima u Europskoj Uniji krenula u modernizaciju svog pravnog sustava i omogućila mnogo lakše osnivanje i poslovanje tih društava. Tako se u Velikoj Britaniji od 2003. do 2006. osnovalo gotovo 70 000 društava s ograničenom odgovornošću čiji osnivači nisu bili iz te države.¹⁰⁶

Već spomenute presude Europskog suda u predmetima *Centros*, *Überseering*, *Inspire Art* i *SEVIC*, ali i zajamčene slobode poslovnog nastana u Ugovoru o funkcioniranju Europske Unije (UFEU)¹⁰⁷ donijele su poduzetnicima mogućnost da osnuju tvrtku u zemlji koja nudi bolje uvjete poslovanja, u ovom slučaju u Velikoj Britaniji, te da onda slobodno posluju u zemlji iz koje potječu, ili da šire svoje poslovanje i na druge zemlje Europske Unije gdje bi im novo osnivanje bilo pretjerano zahtjevno i skupo.

Društvo s ograničenom odgovornošću u Velikoj Britaniji, koje se tamo naziva *Private company limited by shares* (skr. *Limited* ili *Ltd.*) regulira *Companies Act*, a omogućava osnivanje tog društva na poprilično jednostavan način. Godine 2006. dodatno su ga modernizirali, pa je osnivanje postalo još jednostavnije i jeftinije, a uvedeno je i pojednostavljeno d.o.o.. Zakonodavac je ovim dodatnim izmjenama u prvi plan stavio male i srednje poduzetnike kojima je pojednostavljeno društvo bilo i najbolji izbor za ulazak u poduzetništvo.¹⁰⁸

¹⁰⁶ Gongeta, Sanja., Op. cit., str. 835.

¹⁰⁷ U Ugovoru o funkcioniranju Europske Unije (UFEU: C 202/1, sloboda poslovnog nastana regulirana je čl. 49. – čl. 55., URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A12016ME%2FTXT> (učitano 9. rujna 2018.)

¹⁰⁸ Gongeta, Sanja., Op. cit.

Iznimno povoljni uvjeti osnivanja i poslovanja u Velikoj Britaniji te brojne presude suda o slobodi poslovnog nastana očito su nagnali zakonodavce drugih zemalja da moderniziraju svoj pravni sustav, odnosno da se uključe u regulatorno natjecanje i time postanu konkurentniji.

SR Njemačka, na čijem je teritoriju društvo s ograničenom odgovornošću intervencijom države i nastalo, imala je dobar Zakon koji se kroz čitavo stoljeće i nije značajnije mijenjao, osim manje reforme iz 1981. godine. Sve do 2008. godine njemački je zakonodavac tek usklađivao svoj zakon s Direktivama Europske Unije i to najviše zato što se u toj zemlji i dalje osnivao popriličan broj takvih društava.¹⁰⁹

Ipak, u lipnju 2008. godine zbog sve većeg broja engleskih Ltd.-a koji su poslovali na teritoriju SR Njemačke, njemački Savezni parlament (*Bundestag*) usvojio je Prijedlog zakona o modernizaciji njemačkog prava društava (*Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen*) poznat i kao *MoMiG*.¹¹⁰ Ovom reformom njemački je zakonodavac omogućio osnivanje pojednostavljenog d.o.o.-a (*Unternehmergeellschaft* ili *UG – haftungsbeschränkt*) poznat kao *Mini GmbH* i to već od jednog eura. Pri tome zakonodavac nije „uveo“ novo društvo, nego je samo omogućio osnivanje sa smanjenim temeljnim kapitalom. Nakon ove regulatorne reforme, Njemačka je dobila vrlo sličan zakon onom u Velikoj Britaniji.¹¹¹

Od ostalih država Europske Unije koje su prilagodile svoje zakonodavstvo može se izdvojiti Francuska, Španjolska, Mađarska i Austrija. Francuska i Španjolska svoje su zakone prilagodili još 2003. godine, Mađarska 2007. godine, dok je Austrija tek 2013. godine što ju čini i posljednjom državom koja je to učinila.¹¹²

Odredbe Zakona su većinom ujednačene među tim zemljama, jedino se Austrija odlučila za nešto drukčiji model, te je temeljni kapital potreban za osnivanje pojednostavljenog

¹⁰⁹ Ibid., str. 828.

¹¹⁰ Ibid., str. 819. – 820.

¹¹¹ Ibid., str. 831. – 832.

¹¹² Ibid., str. 826. – 827.

d.o.o.-a u toj zemlji znatno veći. Španjolska pak, nije niti predvidjela takvo društvo sa smanjenim temeljnim kapitalom.¹¹³

¹¹³ Ibid.

7 Jednostavno d.o.o. u poredbenom pravu

Usporedimo li pravni sustav država Europske Unije koji regulira trgovačka društva, lako je uvidjeti kako su mnoge omogućile osnivanje društva s ograničenom odgovornošću u pojednostavljenom obliku, a potom je lako doći do zaključka da se pravila za ovu inačicu društva između njih bitno i ne razlikuju. To su uglavnom manje varijacije i najčešće se ogledaju u iznosu temeljnog kapitala.

SR Njemačka je reformom svog zakona 2008. godine uvela mogućost osnivanja jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću (njem. *Unternehmergeellschaft* ili *UG – haftungsbeschränkt*) koje nije novo društvo, nego to društvo regulira isti Zakon s dodatnim odredbama koje vrijede samo za to društvo.¹¹⁴

Do ove reforme je došlo najviše zbog sve većeg broja engleskog tipa društava s ograničenom odgovornošću koje je radi svoje jednostavnosti i fleksibilnosti osnivanja sve više djelovalo na području te zemlje.¹¹⁵

Francuska je uredila pravo društava još 2003. godine i tako omogućila osnivanje jednostavnog d.o.o.-a već od jednog eura. (*Société à responsabilité limitée – SARL*) Ovdje se također ne radi o novom društvu i zakonu, nego o postojećem, gdje se uvodi mogućnost osnivanja sa smanjenim kapitalom.¹¹⁶

Iste godine kad i Francuska, modernizaciju trgovačkih društava provela je i Španjolska. Za razliku od Francuske, oni nisu predvidjeli društvo sa smanjenim temeljnim kapitalom, ali su olakšali dotadašnje osnivanje.¹¹⁷ (Njihovo društvo: *Sociedad Limitada Nueva Empresa* ili skr. *SLNE*)

U Mađarskoj je reforma provedena 2007. godine, te se u toj zemlji kao i u Francuskoj nije predvidjelo novo društvo, nego samo mogućnost osnivanja sa smanjenim temeljnim

¹¹⁴ Ibid., str. 835. – 836.

¹¹⁵ Ibid., str. 835. – 836.

¹¹⁶ Ibid., str. 826.

¹¹⁷ Ibid.

kapitalom i to s 3 000 000 forinti na 500 000 forinti. Također je olakšano i ubrzano osnivanje¹¹⁸. Ovo društvo u Mađarskoj se naziva Korlátolt felelősségű társaság (KFT).

Zadnja država u Europskoj Uniji koja je prilagodila svoje zakonodavstvo i uvela mogućnost osnivanja pojednostavljenog d.o.o.-a je Austrija i to tek 2013. godine što je zanimljivo, jer je to kasnije i od Hrvatske koja je to učinila 2012. godine. Kako i ostale spomenute države, i Austrija je ubrzala i pojeftinila osnivanje. Iako je tvrtki da bi tamo bilo osnovano i dalje potreban značajni kapital (10 000 eura), pri osnivanju je potrebno uplatiti tek polovicu tog iznosa (5 000 eura).¹¹⁹ Ovo i dalje može biti mana, pošto bi to društvo trebalo biti po mjeri novih poduzetnika koji nemaju velik početni kapital, pa je u tome zanimljivo da se zakonodavac ove države odlučio za nešto drukčiji zakon od većine drugih članica Europske Unije, pogotovo uzevši u obzir kako su se na ove izmjene odlučili posljednji.

Poduzetnici koji dolaze iz jedne države vjerojatno neće odlučiti svoje društvo otvoriti u nekoj drugoj državi članici, jer su uvjeti osnivanja gotovo pa jednaki u većini država Europske Unije. S druge strane, čak i da su uvjeti nešto malo bolji u nekoj drugoj državi članici, troškove osnivanja bi sigurno povećalo i nepoznavanje tuđeg zakonodavstva, što bi izazvalo i gubitak vremena, kao i novca.¹²⁰

7.1 Prednosti i nedostaci

Usporedimo li malo modernizirane zakone Velike Britanije i SR Njemačke, vidjet ćemo da ipak postoje nekakve razlike.

Tako temeljni kapital jednostavnog d.o.o.-a u Velikoj Britaniji ne može biti niži od jedne funte, dok u SR Njemačkoj ne može biti niži od jednog eura.¹²¹

Što se pak tiče zakonskih rezervi, njemački je zakonodavac predvidio postojanje zakonskih rezervi u iznosu od jedne četvrtine godišnje financijske dobiti i to sve dok se društvu

¹¹⁸ Ibid.

¹¹⁹ Ibid., str. 826. – 827.

¹²⁰ Barbić, Jakša., Op. cit., str. 595.

¹²¹ Gongeta, Sanja., Op. cit., str. 837.

temeljni kapital ne povisi na 25 000 eura kada to društvo bez problema može prerasti u klasično. Ovu odredbu engleski zakonodavac nije predvidio.¹²²

Osim što engleski zakonodavac ne poznaje zakonske rezerve za jednostavno d.o.o., nije niti zabranio uplatu poslovnih udjela u stvarima,¹²³ što je njemačkom zakonodavcu imperativ.

Zatim, u samom nazivu tvrtke, njemački zakonodavac nalaže da se mora jasno raspoznavati od klasičnog d.o.o-a, te mora imati oznaku *Unternehmersgesellschaft* (*haftungsbeschränkt*) ili *UG* (*haftungsbeschränkt*), dok je kod engleskog dovoljno navesti samo *Limited* (*Ltd.*).¹²⁴ Ovdje je dvojbeno reći tko je u povoljnijem, a tko u nepovoljnijem položaju. Moguće je ipak doći do zaključka da su osnivači u Velikoj Britaniji u boljem položaju naspram onih u SR Njemačkoj, jer ne moraju istaknuti da su društvo s bitno nižim temeljnim kapitalom. Ipak, koliko je zakonodavac u Velikoj Britaniji pošten prema vjerovnicima ostaje pitanje.

Što se tiče samog osnivanja, njemački zakonodavac zahtjeva samo postojanje društvenog ugovora (njem. *Gesellschaftsvertrag*), dok su u engleskom do stupanja na snagu *Companies Acta* bila potrebna dva obrasca, statut i društveni ugovor (*Articles of Association*). „Engleski je zakonodavac zahtijevao uz društveni ugovor i postojanje statuta.“¹²⁵

Zasigurno jedna od većih prednosti engleskog tipa društva nad njemačkim moglo bi se reći da je ona o broju članova, gdje je njemački zakonodavac stavio ograničenje od najviše tri člana, a engleski zakonodavac uopće nema takvo ograničenje.¹²⁶

Na kraju, engleski je zakonodavac bitno bolje uredio vremenski period potreban za osnivanje jednostavnog d.o.o.-a. Tako se u Velikoj Britaniji ne treba čekati dulje od 24

¹²² Ibid.

¹²³ Ibid.

¹²⁴ Ibid., str. 836.

¹²⁵ Zanimljivo je napomenuti kako do uvođenja MoMiG-a njemačko pravo društava nije poznavalo unaprijed predviđene obrasce osnivanja (njem. *Musterprotokoll*), što je u engleskom pravu to već bila duga tradicija. (Gongeta, 2014.)

¹²⁶ Gongeta, Sanja., Op. cit., str. 837.

sata, a najdulje tjedan dana, da se društvo osnuje, dok je to u SR Njemačkoj prosječno potrebno čak mjesec i pol dana.¹²⁷

¹²⁷ Ibid., str. 838.

8 Zaključak

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću, kao inačica društva s ograničenom odgovornošću, predstavlja rezultat regulatornog natjecanja među državama članicama Europske Unije nakon brojnih presuda Europskog suda (*Centros*, *Überseering*, *Inspire Art i SEVIC*), koji je time uveo sudsku praksu da se dopušta trgovačkim društvima sloboda poslovnog nastana bilo gdje u Uniji, kao i mogućnost osnivanja podružnica u drugim državama. Uz to, država članica u kojoj je društvo osnovalo svoju podružnicu ne može nametati svoje propise tom društvu, nego na njega vrijede propisi države na čijem je području društvo osnovano.

Izravna posljedica ovih presuda je povećanje broja novoosnovanih, početno klasičnih, a kasnije dodatnim moderniziranjem zakona i pojednostavljenog društva s ograničenom odgovornošću i to posebno na teritoriju Velike Britanije. Kako je Velika Britanija među prvima uredila svoj pravni sustav po pitanju trgovačkih društava, te tako omogućila brže i jednostavnije osnivanje, tako su i domaći ali i strani poduzetnici sve više osnivali svoja društva na njezinom tlu, a uz blagoslov presuda Europskog suda, bilo im je omogućeno poslovati na teritoriju vlastite države i to uz fleksibilnije poslovanje koje im je ta država nudila.

Dodatnim moderniziranjem 2006. godine (*Companies Act*), Velika Britanija je uvela mogućnost osnivanja i jednostavnog d.o.o.-a s temeljnim kapitalom od samo 1 funte, a samo osnivanje dodatno pojednostavila. To je konačno nagnalo i njemačkog zakonodavca da uredi svoj Zakon o trgovačkim društvima, kojeg nije, uz manje korekcije, mijenjao čitavo stoljeće, a s obzirom da je bio dobar, nije niti morao. Ipak, 2008. godine donosi izmjene svog zakona poznate pod kraticom MoMiG, čime uvodi mini GmbH (jednostavno d.o.o.) i time vraća svoje poduzetnike u svoju državu, ali se i ozbiljno suprotstavlja engleskom Limited-u.

Ovo regulatorno natjecanje dobro su prihvatile i druge članice EU-a, pa tako svoje zakonodavstvo uređuje i Francuska, Španjolska, Mađarska, Austrija i brojne druge.

Za razliku od ostalih država, Španjolska i Austrija nisu slijedile trend engleskog i njemačkog zakonodavstva u cijelosti. Tako je Austrija omogućila osnivanje tog društva s iznosom od 10 000 eura, što je smanjenje za 20 000 eura, ali uočljivo je kako njezin zakonodavac ima različito mišljenje, te bi se moglo reći da ovom mjerom ograničava mogućnost manipulacijama s mini društvom, obzirom da je minimalni temeljni kapital tog društva, primjerice u SR Njemačkoj, samo 1 euro, a članovi ne odgovaraju za obveze društva. Španjolska to društvo čak nije niti uvela, nego je svoje zakonodavstvo učinila fleksibilnijim za klasično d.o.o..

Što se tiče Republike Hrvatske, zakonodavac je pratio trend uvođenja ovog društva, te je ideja za uvođenjem postojala još 2009 godine. Ipak, trebalo je još tri godine da bi to društvo kod nas zaživjelo. Odredbe našeg zakona uvelike se oslanjaju na odredbe njemačkog zakona. To znači da je minimalni temeljni kapital jednostavnog d.o.o.-a 10 kuna, za osnivanje se koriste zakonski obrasci, a propisana je i obveza stvaranja zakonskih rezervi.

Iako u prvu ruku primamljiv, poduzetnici se mogu suočiti s nizom poteškoća. Kako im je temeljni kapital nizak, vrlo brzo, ako nemaju dovoljno poslova koje financiraju to društvo, mogu završiti prestankom postojanja (stečaj ili likvidacija). Uz to, vjerovnici mogu odbiti poslovanje s njima budući da postoji rizik od nemogućnosti naplate svojih potraživanja.

Statistički gledano, jednostavno d.o.o. je kod nas, nakon brzog procvata u godini nakon njegovog uvođenja, došao u fazu stagniranja, pa i opadanja u broju novoosnovanih društava. Stoga se tek treba utvrditi je li uvođenje ove inačice d.o.o.-a opravdano i potrebno ili nije, te regulira li Zakon dovoljno dobro to društvo.

Zahvaljujući presudama Europskog suda, poduzetnici lako mogu osnovati svoje jednostavno d.o.o. u nekoj drugoj državi članici, ako misle da su im uvjeti tamo bolji. Usporedbe radi, u SR Njemačkoj se jednostavno d.o.o. pretvara u klasično tek kad mu temeljni kapital dosegne iznos od 25 000 eura, za razliku od, primjerice Hrvatske gdje se to događa već na iznosu od 20 000 kuna.

Vladimir Petrović

Potpis studenta

9 Literatura

Knjige i časopisi

1. Barbić, Jakša. Pravo društava, Knjiga druga: Društva kapitala, svezak II., šesto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Organizator, 2013.
2. Ćesić, Zlatko. Pravo trgovačkih društava, Veleučilište Marko Marulić, Knin, 2007.
3. Petrović, Siniša. Ceronja, Petar. Osnove prava društava, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, 2013.
4. Eidenmuller, H., Die GmbH im Wettbewerb der Rechtsformen, ZGR, 2007.
5. Okrugli stol - pravo društava, 2. ožujka 2009.; Javni bilježnik br. 30, Hrvatska javnobilježnička komora, 2009., str. 4., dostupno na: <http://www.hjk.hr/Portals/0/CasopisJB/HJK%20broj%2030.pdf> (učitano 30.8.2018.)

Zbornici radova

1. Brnabić, Ratko. Ivančev, Mario. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 51, 2/2014., str. 449.-469.
2. Gongeta, Sanja. Promjene regulatornog okvira njemačkog društva s ograničenom odgovornošću kao posljedica regulatorne konkurencije u području prava društava među državama članicama europske unije, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (1991) v. 35, br. 2, 2014., str. 819-849

Pravni propisi

1. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15

Internet stranice

1. Hrvatska gospodarska komora, www.hgk.hr/documents/kakozapocetipoduzetnicku

- djelatnostukzz71576d23f7a46b8.pdf (Učitano 30.8.2018.)
2. Hrvatski sabor, <http://www.sabor.hr/default.aspx?art=49468> (Učitano 30.8.2018.)
 3. JDOO.INFO, <http://www.jdoo.info/2014/04/kako-osnovati-j.html> (Učitano 8. rujna 2018.)
 4. Ugovor o funkcioniranju Europske Unije, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A12016ME%2FTXT> (učitano 9. rujna 2018.)
 5. Bundesanzeiger Verlag https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesaanzeiger_BGBI&jumpTo=bgbl108s2026.pdf#__bgbl__%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgbl108s2026.pdf%27%5D__1536217615481 (učitano 9. rujna 2018.)
 6. Eur-Lex, predmet Centros, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61997CJ0212> (Učitano 30.8.2018.)
 7. Eur-Lex, predmet Inspire Art Ltd., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62001CJ0167> (Učitano 30.8.2018.)
 8. Eur-Lex, predmet Sevic systems AG, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62003CJ0411> (Učitano 30.8.2018.)
 9. Sud Europske Unije, predmet Überseering, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-208/00> (Učitano 30.8.2018.)
 10. Legifrance, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?idSectionTA=LEGISCTA000006146044&cidTexte=LEGITEXT000005634379&dateTexte=20090725> (Učitano 30.8.2018.)
 11. Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado, <http://www.boe.es/boe/dias/2003/04/02/pdfs/A12679-12689.pdf> (Učitano 30.8.2018.)

10 Popis kratica i oznaka

j.d.o.o.	Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću
d.o.o.	Društvo s ograničenom odgovornošću
ZTD	Zakon o trgovačkim društvima
NN	Narodne novine
EU	Europska Unija
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske Unije
SR Njemačka	Savezna Republika Njemačka
UG/ Mini-GmbH	Unternehmergeellschaft; hrvatski: Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću
Ltd.....	Limited/ Private Company Limited by Shares/ Simple Limited Liability Company
MoMiG	Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen; hrvatski: Zakon o osuvremenjivanju prava d.o.o.-a i sprječavanju zlouporabe
tzv.	takozvano
i dr.....	i drugo
DZS.....	Državni zavod za statistiku
Čl.	Članak
St.....	Stavak
t.	Točka
Str.	Stranica
k.d.	Komanditno društvo
d.d.	Dioničko društvo
hgk	Hrvatska gospodarska komora
Usp.....	Usporedi (kod navođenja)
Op. cit.	Navedeno djelo (kod navođenja)
Ibid.....	Isto (kod navođenja)

11 Popis slika

Slika 1 Grafički prikaz zastupljenosti J.d.o.o.-a po županijama na dan 30.6.2018.	6
Slika 2 Grafički prikaz zastupljenosti d.o.o.-a po županijama na dan 30.6.2018.....	7
Slika 3 Primjer Zapisnika o osnivanju j.d.o.o.-a s jednim članom	10
Slika 4 Usporedba troškova osnivanja d.o.o.-a i j.d.o.o.-a	24